

Grup de Treball de l'Estatut de la UB

Informe sobre la Reforma de l'Estatut

**APORTACIONES DEL GRUP
DE REFORMA DE L'ESTATUT
DE L'OBSERVATORI DE L'ESTUDIANT**

Informe per a la comissió redactora de l'Estatut de la UB
elaborat per Abel Ávalos, Guillermo Blasco, Dídac Ramírez,
Octavi Salarich, Rocío Serrano i Hèctor Xaubet

ÍNDIX

Presentació de l'informe	3
Propostes i recomanacions.....	4
I. Definició de la Universitat	4
II. Drets i deures.....	4
Punt de partida	
Drets i deures d'àmbit social	
Drets i deures d'àmbit acadèmic	
III. Mediació i resolució de conflictes.....	8
IV. Qüestions pedagógicoacadèmiques.....	9
Sobre l'avaluació del professorat	
Sobre la qualitat i la transmissió dels aprenentatges	
Sobre el treball final de grau	
Sobre requeriments avaluadors i suport acadèmic	

PRESENTACIÓ DE L'INFORME

Els autors d'aquest informe som membres de l'Observatori de l'Estudiant als quals se'ns va demanar que redactéssim unes propostes per tenir en compte en l'elaboració del proper estatut de la Universitat de Barcelona.

La petició d'elaborar aquest informe es va comunicar a la Comissió Permanent, en la qual són presents tots els grups de treball de l'Observatori. Però no tots els membres que actualment hem redactat l'informe érem en aquella Comissió, sinó només els portaveus dels grups, que van fer extensiva la petició a tots els membres de l'Observatori. Alguns portaveus no han participat d'aquesta redacció, però en canvi alguns membres en general sí.

Per a la redacció, vam convocar reunions cada setmana, en què debatíem els assumptes que crèiem rellevants. No tots els membres, però, podien assistir a totes les reunions, de manera que no totes les qüestions s'han pogut parlar directament entre tots. Tot el que es debatia, això sí, es comunicava telemàticament a tothom. Cal destacar, doncs, que tots els assumptes tractats s'han debatut i s'han acordat entre tots els qui assistien a les reunions; no exposem, per tant, plantejaments particulars.

Per aquest motiu, algunes de les propostes que incorporem en aquest document no són temes específics ni definicions exactes que s'haurien d'incloure al nou Estatut, sinó més aviat recomanacions i observacions fonamentals des del punt de vista dels estudiants respecte de com s'haurien d'encarar determinades qüestions, com s'haurien d'entendre i com s'haurien de desenvolupar. És per això, també, que moltes de les recomanacions no fan referència directament al marc estatutari sinó a normatives i reglaments posteriors. Però entenem que calia fer-ne esment perquè, malgrat que no disposem dels criteris jurídics necessaris que ens permetin identificar exactament les dues dimensions, d'aquesta manera l'Estatut les pot estipular com a principis i pot marcar el camí perquè aquestes possibles normatives posteriors recullin efectivament les propostes plantejades.

PROPOSTES I RECOMANACIONS

I. DEFINICIÓ DE LA UNIVERSITAT

La Universitat de Barcelona (UB) és una institució que ha de vetllar per autoconservar-se, per mantenir-se independent i per transformar-se de manera natural en la contínua adaptació als temps contemporanis, sense perdre la seva idiosincràsia ni la preuada autonomia, ni fent perillar la qualitat educativa. Així mateix, la Universitat ha de ser una eina socialitzadora i enriquidora de la societat, que conservi i difongui el bagatge de coneixements d'una manera transversal i oberta.

Entenem que l'única via possible per aconseguir aquests objectius és una universitat pública, gratuïta i de qualitat. La UB, en aquest sentit, ha de seguir els postulats dels pactes internacionals i ha de tendir a la gratuïtat. Per als seus serveis i «negocis» interns (bars, copisteries, llibreries, etc.), ha de promoure que se'n facin càrrec cooperatives d'estudiants, igual com es fa, per exemple, a l'Escola d'Economia de Londres o en algunes universitats del País Basc.

II. DRETS I DEURES

PUNT DE PARTIDA

Entenem que cal agafar com a punt de partida tots els drets i deures de l'Estatut de l'Estudiant Universitari i de qualsevol altre document semblant que serveixi de base per garantir una actitud democràtica en el tracte entre els membres de la comunitat universitària i uns postulats democràtics en la comprensió dels drets i deures.

Així mateix, l'Estatut ha de reconèixer com a base jurídica la carta de drets i deures proposada des del Consell de l'Estudiantat de les Universitats Catalanes (CEUCAT), sempre que aquests drets i deures no xoquin amb els específics de la UB, cas en què els drets i deures específics de la UB són els principals mentre no hi hagi una llei de jerarquia superior que imposi una carta de drets i deures.

DRETS I DEURES D'ÀMBIT SOCIAL

Dret a l'aturada acadèmica:

Basant-nos en l'Estatut de la Universitat de Sevilla, hem volgut incloure l'aturada acadèmica. L'entenem, però, d'una manera lleugerament diferent: si no anem errats, a la Universitat de Sevilla interpreten que l'aturada acadèmica és una interrupció total de l'activitat universitària i, per tant, no s'imparteix cap classe. La nostra proposta, en canvi, inclou el principis següents:

- L'aturada afecta el funcionament de les facultats o de tota la universitat, i pot entendre's com:
  - a) Un dret que els estudiants poden exercir com a protesta interna de la universitat.

- b) Un dret que serveix per fer factible la protesta estudiantil social, sempre sota el dret de vaga que els estudiants poden exercir en el context polític general.
- Convoquen l'aturada els representants dels estudiants als òrgans específics —Consell de l'Alumnat o estudiants membres de les juntes de cada facultat— amb un temps d'antelació determinat (per exemple, amb set dies d'antelació).
  - L'estudiant té dret a no assistir a classe i a no patir cap càstig pel fet d'haver exercit el dret a l'aturada acadèmica. D'aquesta manera, el professorat no pot avançar temari el dia de vaga ni donar-lo per sabut, a fi de no perjudicar ni coartar els qui vulguin exercir aquest dret. Així doncs, els continguts de la classe afectada s'han de traslladar a la sessió següent o, si el professor hi accedeix, els estudiants tenen dret a pactar que la classe es recuperi en una hora acordada fora de l'horari habitual, però sempre dins el període lectiu normal de l'ensenyament.
  - L'estudiant que s'adhereix a l'aturada acadèmica té dret a no ser avaluat el dia de l'aturada, i per garantir la igualtat amb la resta d'estudiants les avaluacions programades s'han de canviar de dia. La nova data d'avaluació s'acorda entre el professorat i els estudiants i pot ser en l'horari de docència habitual o no. Si no s'arriba a cap acord, el Consell d'Estudis de l'ensenyament fixa aquesta data. Qui exerceixi el dret a no assistir a classe el dia de l'aturada no pot ser penalitzat ni discriminat en la nota, ni se li pot impedir que faci les proves avaluadores programades i canviades de dia.
  - Els estudiants i les associacions d'estudiants promotores de l'aturada acadèmica tenen dret a informar la resta dels estudiants sobre la protesta en qualsevol moment. Així doncs, tenen dret a entrar a les aules per informar-ne. També tenen dret a dur a terme activitats reivindicatives a les facultats.
  - La institució —la UB o una facultat— posa a disposició de les associacions estudiantils les instal·lacions i el material que demanin i que sigui necessari per dur a terme les activitats reivindicatives que considerin pertinents el dia de l'aturada acadèmica, sempre que no es vulnerin les normatives d'ús de les instal·lacions públiques.
  - Tot estudiant té dret a estar informat de l'aturada acadèmica. La mateixa Universitat ha d'oferir suport comunicatiu i n'ha d'informar oficialment, i no té dret a evitar que es dugui a terme, a desincentivar els estudiants de participar-hi, i tampoc no pot impedir que les associacions estudiantils promotores puguin informar i difondre la convocatòria.
  - El dret dels estudiants a l'aturada acadèmica està emparat per la mateixa institució universitària i les seves normes. És, doncs, un dret específic del qual gaudeixen els estudiants de la UB.

Dret a la informació:

- Tots els estudiants han de tenir accés a les recerques científiques públiques dutes a terme per la Universitat.

- S'han de publicar els convenis públics i el procés de deliberació s'ha d'obrir a la comunitat universitària.
- S'han de publicar les actes de les reunions oficials dels òrgans de govern.
- S'ha d'actuar amb transparència.

Deures cívics de l'estudiant:

Com a principi d'acció moral, l'estudiant té el deure de ser responsable en la seva tasca educativa envers si mateix i envers els altres. Això vol dir:

- Que l'estudiant ha de respectar els drets dels altres.
- Que l'estudiant no ha d'entorpir la tasca docent ni educativa dins del marc de relació entre estudiant i estudiant o entre estudiant i professor. En cas contrari, es poden aplicar sancions acadèmiques.
- Que l'estudiant, com qualsevol ciutadà, ha de respectar tots els drets personals reconeguts per la legislació democràtica. Així, si un estudiant difon, per exemple, fotografies privades d'un altre estudiant i, així, vulnera el principi a la privacitat i la intimitat, vulnera també els drets de la legislació externa de la Universitat i, per tant, s'actua d'acord amb els procediments propis d'aquest acte.
- Que l'estudiant ha d'informar les autoritats competents de les confrontacions entre persones i de les manques de respecte dels drets i deures propis de qualsevol agent universitari, i ho ha de fer a través dels bidells de facultat i, quan sigui necessari, recorrent als serveis de mediació. Un exemple és la no assistència del docent a l'aula, falta de la qual l'estudiant ha d'informar passats quinze minuts de l'inici de la classe.

DRETS I DEURES D'ÀMBIT ACADÈMIC

Dret a gaudir d'una infraestructura material i d'un equipament decent:

A fi que l'estudiant pugui desenvolupar la seva tasca i les seves obligacions en bones condicions, la UB li ha d'oferir equipaments adequats per a l'estudi: les sales han de disposar d'una il·luminació suficient, el mobiliari no pot ser tan vell com perquè es trenqui mentre se'n fa ús, i s'ha de fer tot el possible per reduir la contaminació sonora.

Dret a pràctiques educatives internes:

Les pràctiques, quan formen part del pla educatiu d'un ensenyament, són un dret de l'estudiant, que ha de poder cursar tot el programa i completar la formació. Atès que les pràctiques externes no sempre són possibles i de vegades l'oferta varia, la UB ha de garantir pràctiques internes en forma de serveis als estudiants (igual com hi ha clíniques universitàries, al departament d'informàtica també hi pot haver estudiants d'aquesta carrera ajudant —i practicant durant el procés— en el manteniment, per exemple) o en

serveis generals de la UB (per exemple, a les secretaries, a les copisteries, o aprenent a tractar conflictes a través d'un servei de mediació).

Dret a l'avaluació:

- S'ha de respectar —i mai negar— el dret de l'estudiant a fer proves justes i equitatives.
- Les proves s'han d'efectuar sobre el temari corrent i real i, sobretot, sempre de conformitat amb el pla docent, igual com ho hauria de ser la docència. En el cas que una prova es consideri injusta, l'estudiant no es pot negar a fer-la —ja que és el seu deure com a estudiant— llevat que vulneri altres drets, però té dret a repetir-la. En aquest cas, ha de preparar la prova una comissió o un altre professor especialment escollits pel Consell d'Estudis de l'ensenyament, per evitar conflictes amb el primer professor.
- Qualsevol indicatiu de discriminació en la nota pel que fa al tipus d'avaluació és motiu de sanció al professor i requereix una revisió de la prova.
- L'estudiant, sempre que ho consideri pertinent, té dret a demanar una revisió especial d'una prova d'avaluació. Si la nova qualificació, emesa per la comissió avaluadora, canvia la nota inicial, es deixa com a definitiva, però l'estudiant, dins dels procediments normals, pot renunciar-hi.
- Cal que la Universitat o, en el seu defecte, les facultats elaborin un projecte per incloure l'avaluació oral en les modalitats corrents d'avaluació, encara que sigui de manera voluntària, i que, de manera paral·lela, es promogui la preparació oral.

Deures de responsabilitat acadèmica:

- L'estudiant ha de fer les proves d'avaluació pertinents: mai es no pot negar a fer-les llevat que, per la seva naturalesa o la seva disposició, una prova vulneri qualsevol altre dret fonamental de l'alumnat (per exemple, el dret a l'aturada acadèmica).
- En cap cas no es pot penalitzar un estudiant que s'hagi negat a fer una prova d'avaluació quan s'ha considerat just que no es dugui a terme.
- L'estudiant ha de comportar-se de manera decent a classe i a les facultats, i ha de respectar els espais públics i la funcionalitat pròpia de les aules. Així, per exemple, no pot menjar ni portar begudes a les aules.

III. MEDIACIÓ I RESOLUCIÓ DE CONFLICTES

Hem considerat important tractar l'assumpte de la mediació i la resolució de conflictes perquè la UB enfoqui aquesta qüestió d'una manera àmplia, preparada i responsable. No

hem especificat com s'hauria d'enfocar la resolució de conflictes, però hem partit d'un criteri de classificació i d'una definició reduïda per limitar l'àmbit d'aplicació.

Conflictes

Definim com a *conflicte* l'enfrontament que té lloc dins de l'àmbit de les facultats entre dues o més persones o dos o més grups. Es poden donar dos tipus de conflictes:

- a) Enfrontaments violents no vinculats a la vida acadèmica, com ara una baralla.
- b) Alteracions o violacions de les responsabilitats dels estudiants i el professorat, com en el cas que un docent intimidi un estudiant expressament durant un examen. No es tracta de l'oposició d'opinions o voluntats entre dues parts, sinó d'un conflicte vinculat a l'acció dels agents dins de l'àmbit universitari. Per tant, no inclou:
  - Les desavinences administratives, com ara la negació dels estudiants d'un ensenyament a acceptar assignatures d'un altre ensenyament en el seu pla d'estudis.
  - Conflictes polítics, propis, d'altra banda, de qualsevol institució democràtica.
  - Desavinences d'altres funcions dins de la Universitat que ja estiguin recollides en normatives específiques.

En qualsevol cas, cal vetllar:

- Perquè la normativa distingeixi els tipus de conflicte i faci una distinció clara del conflicte que vol abordar. Entenem que el conflicte que té lloc dins de la Universitat o els conflictes referents a les funcions que li són inherents són molt diferents dels actes vandàlics que hi puguin tenir lloc.
- Perquè, per abordar els conflictes, la Universitat opti per un servei de mediació.
- Perquè es determinin els càstigs i el procediment per a cada tipus de conflicte, per tal de ser equànimes, mitjançant un protocol d'actuació especialment elaborat pensant en els conflictes disciplinaris. Considerem necessari que, en el cas de conflictes personals violents i denunciabls, aquest protocol d'actuació remeti a les institucions competents. Si, per exemple, un alumne n'agradeix un altre violentament i la policia recomana que no es tornin a veure, el servei de resolució de conflictes i la junta de facultat pertinent han de buscar la solució més adient conforme al protocol, que ha de garantir que totes les faltes es tractin igual. En el cas de conflictes acadèmics, és més lògic seguir procediments acadèmics, de penalització o no. Atesa la seva àmplia diversitat i naturalesa, es poden tractar *ex professo* en els òrgans de la facultat. S'inclouen com a temes de conflicte acadèmic exàmens injustos o incompetència docent del professorat. En aquest cas, la responsabilitat de la falta de qualitat docent (que es pot valorar amb els criteris estipulats més avall) recau en el Consell d'Estudis o en la Junta, segons la seva implicació, i la UB ha de disposar de mecanismes d'actuació real per resoldre la mancança i evitar que es repeteixi.

Mediació:

- No només s'han de crear protocols d'actuació, sinó també un servei especial de mediació i resolució de conflictes per a tota la UB que sigui professional i capaç d'abordar els problemes que se li presentin. Les facultats hauran de recórrer a aquest servei de mediació sempre que el necessitin.
- La mediació ha de ser el mitjà preferent d'actuació en qualsevol conflicte per al qual sigui necessària, independentment del tipus de conflicte de què es tracti o de l'agent que hi estigui implicat.
- En qualsevol cas, el servei de mediació i resolució de conflictes ha d'actuar conjuntament amb els òrgans de la facultat pertinent, i no només amb l'equip directiu.
- Alguns conflictes acadèmics (com ara si un alumne amenaça un professor) es poden debatre al Consell d'Estudis específic de l'ensenyament per abordar-lo i proposar maneres d'actuar.

IV. QÜESTIONS PEDAGOGICOACADÈMIQUES

SOBRE L'AVALUACIÓ DEL PROFESSORAT

- Les enquestes d'avaluació del professorat i de les assignatures que fan els alumnes han de ser públiques. Si, per qüestions de privacitat personal, no es poden publicar en obert dins de la intranet de la UB (a Món UB, per exemple, per tal que l'estudiant, individualment, pugui veure-ho després d'haver-se identificat), tots els caps d'estudis de tots els ensenyaments haurien de tenir-hi accés, i els estudiants hi haurien de poder acudir per veure-les.
- S'ha de dur a terme una avaluació triple sobre el rendiment i la satisfacció del professorat: el mateix professorat, l'alumnat i els caps d'estudis han d'avaluar la tasca docent en una assignatura. Aquesta avaluació ha de servir per:
  - Veure l'evolució de l'assignatura.
  - Fer propostes de millora.
  - Decidir a quin professor s'adjudica la docència (el professor amb uns resultats d'avaluació més baixos és l'últim en prioritat).
  - Traslladar el professor amb resultats molt baixos a altres departaments.
  - Inhabilitar el professor amb resultats pèssims en el cas que sigui necessari.
- Una vegada s'han aplicat les eines d'avaluació, cal equipar les facultats amb eines de «càstig» efectives sobre el professorat: s'ha de fer tot el possible perquè, quan es tinguin indicis suficients i reiterats que un professor no és apte per a la docència, se l'aparti o inhabiliti.

SOBRE L'AVALUACIÓ DE LA QUALITAT I LA TRANSMISSIÓ DELS APRENENTATGES

- Al final de cada assignatura, a les enquestes d'avaluació també s'ha de preguntar als alumnes què esperaven de l'assignatura i què farien per millorar la transmissió de les ensenyances i oferir un contingut de més qualitat i interès.
- Al final de cada ensenyament (és a dir, al final de la carrera), s'ha de fer un examen a tots els estudiants per comprovar que han assolit els continguts de l'ensenyament, com a mecanisme administratiu de control. L'examen no és obligatori, és anònim i en cap cas és puntuable, i l'han d'elaborar els departaments implicats en cada ensenyament. Aquest mateix examen també es pot passar al professorat, per veure si tenen prou coneixements sobre l'ensenyament.
- Es proposa dur a terme un seguiment dels estudiants mitjançant entrevistes.
- Tots els resultats que s'obtinguin d'aquestes proves s'han de discutir als consells d'estudis i s'envien oficialment a la Generalitat com a informe de seguiment.

SOBRE EL TREBALL FINAL DE GRAU

- Cal formalitzar canals i mecanismes propis de les titulacions per facilitar que s'elaborin treballs interdisciplinaris. Les facultats, per això, han de donar suport i facilitar la comunicació entre els ensenyaments.
- S'ha de permetre que estudiants de facultats diferents que estudiïn temes semblants puguin estar en contacte per ajudar-se mútuament i, arribat el cas, fer treballs complementaris, si bé independents i personals. Així, també les facultats han de posar a disposició dels estudiants mecanismes per posar-se en contacte.

SOBRE REQUERIMENTS AVALUADORS I SUPORT ACADÈMIC

- Cal que l'Estatut o les normatives deixin clar que no es pot exigir a l'estudiant una competència avaluable determinada si l'ensenyament específic no ha format l'estudiant perquè l'adquireixi. Així, per exemple, oferir una nota extra als treballs finals de grau que s'elaborin en anglès és discriminatori per als estudiants que no tenen prou nivell d'anglès. Si s'avalua i es requereix un nivell concret d'anglès, s'ha d'ensenyar perquè aquest requeriment per a nota extra pugui oferir-se en condicions iguals per a tothom.
- La UB ha d'oferir reforços i complements als alumnes que volen ampliar coneixements i, sobretot, als que necessiten suport per afermar el que es fa en la docència obligatòria. Un bon instrument, que a més serveix per fer visible la Universitat a escala internacional, és la plataforma de cursos electrònics gratuïts Coursera (<https://www.coursera.org/>).